

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 11 0 К 003698 12 Кжж
Бања Лука, 28.02.2013. године

У ИМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ!

Врховни суд Републике Српске, Посебно вијеће за организовани и најтеже облике привредног криминала, састављеном од судија Желимира Барића, као предсједника вијећа, Горане Микеш и Обрена Бужанина, као чланова вијећа, уз учешће записничара Софије Рибић, у кривичном предмету против оптуженог И.Д., због кривичног дјела закључења штетног уговора из члана 266. став 2. у вези са ставом 1. Кривичног закона Републике Српске и оптуженог М.Б., због кривичног дјела несавјесног рада у служби из члана 354. став 2. у вези са ставом 1. истог Закона, одлучујући о жалби Округног тужилаштва Бања Лука-Посебно тужилаштво за сузбијање организованог и најтежих облика привредног криминала-Специјално тужилаштво, изјављеној против пресуде Врховног суда Републике Српске, Посебно вијеће за организовани и најтеже облике привредног криминала број 11 0 К 003698 11 Кжж од 26.4.2012. године, након одржане сједнице трећестепеног вијећа, којој су присуствовали Специјални тужилац Светлана Бијелић, оптужени и њихови браниоци, адвокати Г.Б. из Ш. и М.П. из З., донио је дана 28.02.2013. године

П Р Е С У Д У

Одбија се, као неоснована, жалба Округног тужилаштва Бања Лука-Посебно тужилаштво за сузбијање организованог и најтежих облика привредног криминала-Специјално тужилаштво, и потврђује пресуда Врховног суда Републике Српске, Посебно вијеће за организовани и најтеже облике привредног криминала број 11 0 К 003698 11 Кжж од 26.4.2012. године.

О б р а з л о ж е њ е

Побијаном пресудом Врховног суда Републике Српске, Посебно вијеће за организовани и најтеже облике привредног криминала број 11 0 К 003698 11 Кжж од 26.4.2012. године, која је донесена након укидања првостепене осуђујуће пресуде Округног суда у Бањој Луци, Посебно одјељење за организовани и најтеже облике привредног криминала број 11 0 К 003698 10 К од 28.3.2011. године, и након одржаног претреса пред другостепеним вијећем овог суда, у складу са рјешењем Врховног суда Републике Српске, Посебно вијеће за организовани и најтеже облике привредног криминала 11 0 К 003698 11 Кж од 29.11.2011. године, на основу члана 290. тачка в) Закона о кривичном поступку („Службени гласник Републике Српске“, број 50/03, 111/04, 115/04, 29/07, 68/07, 119/08, 55/09, 80/09, 88/09 и 92/09, у даљем тексту: ЗКП),

ослобођени су од оптужбе, оптужени И.Д., због кривичног дјела закључења штетног уговора из члана 266. став 2. у вези са ставом 1. Кривичног закона Републике Српске (у даљем тексту: КЗ РС) и оптужени М.Б., због кривичног дјела насавјесног рада у служби из члана 354. став 2. у вези са ставом 1. истог Закона.

На основу члана 108. став 4. ЗКП, оштећена Република Српска, са имовинскоправним захтјевом, упућена је на парницу.

На основу члана 100. став 1. истог Закона, трошкови кривичног поступка, пали су на терет буџетских средстава.

Благовремено изјављеном жалбом, Окружно тужилаштво Бања Лука-Посебно тужилаштво за сузбијање организованог и најтежих облика привредног криминала-Специјално тужилаштво (у даљем тексту: Специјални тужилац), оспорава правилност и законитост побијане пресуде, због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка к) ЗКП РС, те погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, са приједлогом да се побијана пресуда укине и донесе нова осуђујућа пресуда за кривична дјела за која се оптужени И.Д. и М.Б., терете.

У образложењу жалбе се наводи да је другостепено вијеће Врховног суда Републике Српске, доносећи побијану пресуду, погрешно и непотпуно утврдило чињенично стање, да из бројних спроведених доказа у овој кривичној ствари одлучне чињенице уопште нису утврђене, те да су изведени погрешни закључци о одлучним чињеницама да нема доказа да је оптужени И.Д. починио кривично дјело закључења штетног уговора из члана 266. став 2. у вези са ставом 1. Кривичног закона Републике Српске а оптужени М.Б. кривично дјело несавјесног рада у служби из члана 354. став 2. у вези са ставом 1. истог Закона. Надаље, тврди се у жалби, да у другостепеној побијаној пресуди, нису дати разлози о одлучним чињеницама, ради чега је та пресуда захваћена битном повредом одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка к) ЗКП РС.

У одговорима на жалбу, адвокат Г.Б. из Ш., као бранилац оптуженог И.Д. и адвокат М.П. из З., као бранилац оптуженог М.Б., предложили да се жалба Специјалног тужиоца одбије, као неоснована и побијана пресуда потврди.

У сједници трећестепеног вијећа Врховног суда Републике Српске, Специјални тужилац С.Б. је изјавила да остаје код жалбених приговора и приједлога изнесених у жалби. Браниоци оптужених су изјавили да остају код одговора на жалбу, а њихова излагања су оптужени подржали.

Испитујући побијану пресуду у смислу одредбе члана 320. Закона о кривичном поступку Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 53. од 11. јуна 2012. године, у даљем тексту: ЗКП РС), одлучено је као у изреци ове пресуде из слиједећих разлога:

Неосновани су жалбени приговори, засновани на тврдњи да је побијана другостепена пресуда захваћена битном повредом одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка к) ЗКП РС, у форми недостатака разлога о одлучним чињеницама. Ово ради тога што се у жалби истиче овај приговор, а при томе се

не прецизира у погледу којих одлучних чињеница су ти разлози, у побијаној пресуди, изостали.

Аргументима изнесеним у жалби, не може се оспорити правилност чињеничних утврђења и закључак садржан у образложењу другостепене пресуде, да није доказано да је оптужени И.Д., као заступник Р.н. АД С.Б., чији је већински власник капитала била РС, у својству директора тог предузећа, дана 05.12.2003. године у Л., ВБ, са лицем овлашћеним за заступање мултинационалне компаније В. С.А. Ж., Ш., закључио Уговор о услужној преради нафте, за који је знао да је штетан за предузеће, те да је тиме починио кривично дјело закључења штетног уговора из члана 266. став 2. у вези са ставом 1. КЗ РС.

Оваква чињенична утврђења, резултат су детаљне и савјесне оцјене изведених доказа оптужбе и одбране, појединачно и у међусобној повезаности, управо на начин како то прописује одредба члана 295. став 2. ЗКП РС, и на основу такве правилне оцјене изведен је правилан закључак, са ваљано датим разлозима, да није доказано да је, у вријеме закључења предметног Уговора, код оптуженог И.Д. постојала свијест о могућности наступања штете његовим закључењем, као субјективног елемента бића кривичног дјела за које се оптужницом терети.

Наиме, и по оцјени овог вијећа, закључењем предметног Уговора, како се то правилно образлаже у побијаној пресуди, није преузета обавеза продаје предходне количине произведених нафтних деривата од стране Р.н., и тиме била условљена нова и свака следећа испорука сирове нафте на прераду од стране В. у количини одређеној у члану 2. став 1. Уговора (минимално 60.000 метричких тона у децембру 2003. године, а послјије максимално 100.000 метричких тона мјесечно). У вези са наведеним, а базирајући се на налаз и мишљење вјештака оптужбе (и сагласан дио вјештака одбране), правилно се у образложењу побијане пресуде наводи да нити прва транша сирове нафте, допремљена у Р. на прераду, није испоручена у минимално уговореним количинама, већ је та прва испорука у мјесецу јануару 2004. године, била у количини од 33.488,54 метричке тоне (двје транше од 14.708,700 и 18.779,844 метричких тона), у мјесецу фебруару 35.549,258 метричких тона, и све до разрјешења оптуженог са мјеста директора Р. (30.6.2004. године), па до последње испоруке сирове нафте на прераду (02.7.2005. године), није испоручена Уговором предвиђена минимална количина нафте.

Тврдње из жалбе, да је В. испунио своју примарну обавезу и испоручио Р. прву уговорену количину сирове нафте на прераду и то у двије транше за један мјесец (33.488,54 и 35.549,258 метричких тона), су супротне налазу вјештака оптужбе (и одбране), и коначно, те тврдње су супротне комплетној документацији В.-Б., на бази које је вјештак оптужбе сачинио предметни налаз и мишљење.

Надаље, правилно се у побијаној пресуди цијени и чињеница да је вјештак оптужбе у налазу и мишљењу експлицитно навео (страна 17), да су испоруке сирове нафте на прераду биле на минимално договореном нивоу од 60.000 метричких тона мјесечно, Р. би имала приход од 20.160.000 америчких долара годишње, односно, у обје године трајања уговора укупно 40.320.000

америчких долара, а како су испоручене количине биле испод уговорених, Рафинерија је остварила мањи приход за 31.810.443,84 долара.

Ради тога су без основа и тврдње из жалбе, да су околности које су наступиле врло брзо након закључења Уговора, првенствено проблеми око пласмана произведених нафтних деривата, резултат кршења Уговора од стране Р., чиме је, како се у жалби наводи, дерогирана обавеза (из члана 2. Уговора) В. да сваки мјесец испоручује следећу уговорену количину сирове нафте на прераду Р., и да је предметни Уговор од самог закључења био штетан за Р., а да је то оптужени И.Д. знао, због немогућности испуњења обавеза из Уговора од стране Р..

Надаље, у побијаној пресуди су дати детаљни и ваљани разлози за закључак да нема доказа да је оптужени И.Д., у вријеме закључења Уговора, знао да ће на прераду Р. бити испоручена мјешавина сирове нафте РЕБ, која је слабијег квалитета, и да се тиме неће моћи прерадом сирове нафте остварити договорени приноси (рандмани), као и због немогућности покретања постројења за секундарну прераду у очекиваном року (један мјесец од почетка радова). Дакле, Табела која приказује могућности технолошке конфигурације Р.н. С.Б. са и без постројења хидрокрекинг-ISOMAX (у даљем тексту: Табела), и која представља реалне рандмане који се требају остварити прерадом сирове нафте, достављена В., у смислу одредбе члана 24. алинеја 2. Уговора, дана 11.12 2003. године, како то произилази из саме Табеле, и како се то правилно закључује у образложењу побијане пресуде, приказује параметре са реализацијом пуног пројектног капацитета од 120.000 метричких тона сирове нафте мјесечно, са напоменом да је вриједност властите потрошње у зимском периоду у односу на љетни, већа.

Када се има у виду да је Табела без ознаке на бази које врсте нафте су сачињени ти параметри, да је у Р. допремљена знатно мања количина сирове нафте у првим траншама од договорене, па и касније све до трајања Уговора (2005. година), а у вези са тим и налаз вјештака оптужбе (страна 17), све оне околности које су наступиле након закључења Уговора, на које се указује у жалби, и по оцјени овог вијеће, не могу бити основа за закључак о постојању свијесне и вољне компоненте умишљајног поступања оптуженог на закључење уговора који је штетан за Р.

Цијенећи наведено у контексту свеукупне тешке ситуације у којој се неспорно налазила Р. (предходна дуговања од 235.000.000 КМ, немогућност обезбјеђења кредитирања нити од једне банке, немогућност набавке од других партнера сирове нафте на прераду и сви други пратећи проблеми који су у извјесност стављали и неминовност стечајног поступка), да су закључењу Уговора предходили преговори у које су били активно укључени и представници институција власти РС (више министара, предсједник Владе и предсједник Републике), уговорена екслузивност из члана 19. Уговора, којом се Р. обавезала да неће примати на прераду нити куповати сирову нафту од других лица осим од В., како се то правилно закључује и образлаже у побијаној пресуди, сама за себе не потврђује постојање свијести и воље код оптуженог И.Д. у вријеме закључења Уговора, да као заступник Р.н. АД С.Б., у својству директора тог предузећа, закључује уговор који је штетан за предузеће.

Надаље, ово вијеће у цјелости прихвата, као ваљане, разлоге дате у побијаној пресуди за закључак да нема доказа да је оптужени М.Б., као министар привреде, енергетике и развоја у Влади РС, поступајући на начин описан у диспозиву оптужнице, починио кривично дјело несавјесног рада у служби из члана 354. став 2. у вези са ставом 1 КЗ РС, за које се оптужницом терети.

У побијаној пресуди, дато је ваљано образложење о недостатку доказа да је оптужени М.Б. очигледно несавјесно поступао у вршењу службе, на начин што је дозволио да се, чланом 24. алинеја 1. Уговора, уговори издавање оригиналног гарантног писма, те испред Министарства ... одобрио издавање гарантног писма компанији В. број 03-221/03 од 19.12.2003. године, којим Министарство ..., позивајући се на Владу РС и Министарство, неопозиво и безусловно гарантује испуњење обавеза Р. из предметног Уговора.

Недостатак доказа о очигледно несавјесном поступању оптуженог М.Б., као битног субјективног елемента бића кривичног дјела несавјесног рада у служби из члана 354. став 2. у вези са ставом 1 КЗ РС, правилно се у побијаној пресуди образлаже и чињеницама да је иницирано успостављање пословне сарадње В. са Владом РС и Р., да су у овај процес били укључени и Предсједник Републике, Предсједник Владе и више министара у Влади РС, и да, имајући све то у виду, у својој суштини, конкретно писмо од 19.12.2003. године, чије издавање је испред Министарства ..., одобрио оптужени М.Б., представља писмо подршке у остварењу заједничког циља покретања производње у Р.н. А.Д. С.Б.

Слиједом наведеног, по оцјени овог вијећа, другостепено вијеће овог суда је, правилном примјеном одредбе члана 290. тачка в) ЗКП, а усљед недостатака доказа, оптуженог Илију Дрпу, због кривичног дјела закључења штетног уговора из члана 266. став 2. у вези са ставом 1. КЗ РС и оптуженог М.Б., због кривичног дјела несавјесног рада у служби из члана 354. став 2. у вези са ставом 1. истог Закона, ослободило од оптужбе.

Из наведених разлога, овај суд налази да жалба Специјалног тужиоца није основана, па је примјеном одредбе члана 327. ЗКП РС, одлучено као у изреци ове пресуде.

Записничар
Софија Рибих

Предсједник вијећа
Желимир Барић

За тачност отправка овјерава
руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић